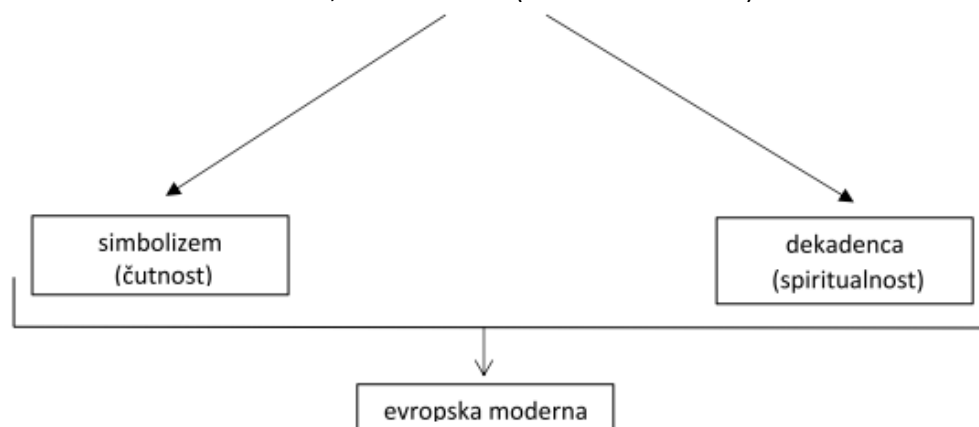

NOVA ROMANTIKA V EVROPSKI LITERATURI

/../Če nočete, da vas Čas trpinči kot sužnje, se kar naprej omamljajte! Z vinom, s poezijo ali pa z moralo, kakor hočete. (Charles Baudelaire)

- nova romantika v evropski literaturi je literarna smer
- razvijala se je znotraj obdobja književnosti ob koncu stoletja (Fin de Siecle)
- časovno novo romantiko uvrstimo na konec 19. stoletja, natančneje med leti 1880 in 1900
- v tem času so avtorji med drugim začeli opuščati pravila, ki jih je v svojem delu Poetika zapisal Aristotel
- vsebinske značilnosti nove romantike so naslednje:
 - v ospredju sta človekova notranjost, njegova občutja ter domišljijske predstave, ki so tudi edina pomembna resničnost
 - namesto treznega razmišljanja o zakonih življenja se pojavljajo nevsakdanji, metafizični in spiritualistični vidiki doživljanja, s pomočjo katerih se avtorjem razkriva svet idej, ki se skriva za zunanjo resničnostjo
 - svet domišljije je sestavljen iz slikovitih in izjemnih pojavov, čutnih dražljajev in simbolov
 - v literaturi nastopa intuitiven človek, ki se odziva na dani trenutek
- v delih se pojavlja obujanje podob iz preteklosti (zlasti srednjega veka) ali eksotičnih dežel, prav tako pa tudi pravljice oziroma legende ter tudi halucinacije, ki so posledica alkohola in mamil
- nova romantika se deli na simbolizem in dekadenco
- ideja smeri je v prikazovanju izjemnega in enkratnega notranjega življenja, ki s svojim notranjim bogastvom predstavlja protitež takratni povprečni in vsakdanji meščanski družbi; vskadanje, banalno življenje je prikazano skozi estetiko grdega
- nova romantika je tudi začetek družbeno pogojene umetnosti (umetnost je zaradi umetnosti - lartpurlartizem)

Dekadenca

- dekadence se je pojavila med meščanskim izobraženstvom, njen utemeljitelj je Charles Baudelaire [Šarl Bodler] s pesniško zbirko z naslovom Rože zla
- dekadence predstavlja propad oziroma razkroj civilizacije in kulture
- dekadenci smer je težnja po idealni družbeni ureditvi, a hkrati zavedanje, da slednje ni mogoče; zaradi tega zavedanja prihaja do pesimizma in strahu pred prihodnostjo, zaradi česar so se avtorji vdajali brezobzirnim užitek.
- dekadenci slog se v literaturi odraža v nenavadnih metaforah, ki temeljijo na mišljenju avtorjev, in v naprotjih

Charles Baudelaire

Tujec

- pesem izraža izključenost človeka iz družbe
- avtor v pesmi časti svobodo, ki jo izključenost prinaša
- ideja pesmi je v človeku, ki zavrača obstoječi svet
- v pesmi je glavni motiv in hkrati tudi simbol oblak, ki je prost, brezmejen, nima ovir in ne mara družbe oziroma ničesar na kar bi lahko bil vezan

Oscar Wilde

Saloma

- Saloma je dekadencijska drama
- dogajanje je postavljeno v leto 29 v palačo judovskega tetrarha Heroda
- povzetek: vso dogajanje se odvija okoli glavnih oseb, Johanaana in Salome. Slednja si je na začetku zato, ker je slišala njegov glas, zaželela videti preroka, in to kljub Herodovi prepovedi. Da jo je spustil k njemu je prepričala mladega Sirijca, ki je v palači služil kot gardni stotnik in ki je bil v Salomo zaljubljen. Saloma je v v ječi zaljubila v Johaanaana, ki pa jo je zavračal. Mladi Sirijec se je zaradi Salominih čustev do Johaanaana ubil, Saloma pa se je odločila, da bo preroka zlepa ali zgrda poljubila. V tem je Herodiada od svojega moža Heroda zahtevala, da Johaanaana ubije, in sicer zato, ker je o njej grdo govoril. Herod si je nato zaželel, da bi mu Saloma zaplesala ples sedmih tančic, kar je ta storila v zameno za nagrado, ki bi si jo sama zaželela. Tako se je odločila, da od Heroda zahteva Johanaanovo glavo. Nagrado je na koncu dobila; tako je končno prišla do tega, da je Johanaana poljubila. V zaključku da Herod ubiti tudi Salomo.
- nastopajoče osebe:
 - judovski tetrarh Herod
 - Herodova žena Herodiada
 - Herodiadina hči Saloma
 - prerok Johaanan (glede na Biblijo predstavlja sv. Janeza Krstnika)
 - mladi Sirijec, gardni stotnik
 - Judje in Nazarenci

Simbolizem

- v grščini beseda »simbol« pomeni znamenje, znak za ideje, čustva
- v literaturi simbolizem izhaja iz nemira oziroma neskladja med ideali in stvarnostjo; avtorji so se zatekali v religioznost
- v simbolizmu je bil opazen pomen srednjega veka, orientalske miselnosti in pravljicnosti
- v simbole so se avtorji zatekali zaradi spoznanja, da izpovedovanje zapletene človekove notranjosti zahteva nove postopke opisovanja; simboli so tako postali jezikovno slogovno sredstvo

Charles Baudelaire

Sorodnosti

- pesem ima klasično zunanjo obliko soneta: sestavljena je iz dveh štirivrstičnih in dveh trivrstičnih kitic
- v pesmi se pojavlja sinestezija oziroma zamenjevanje čutnih zaznav

- ideja pesmi je v čutni medsebojni povezanosti med naravo in človekom
- v pesmi se pojavljajo simboli:
 - »narave tempelj«: simbol, ki nam sporoča, da obstaja nekaj (natančneje narava), kar je za človeka nekaj osnovnega in človek iz tega tudi izhaja
 - »gozd simbolov«: simbol nam sporoča, da obstaja duhovni svet, katerega obraz je narava
 - »otroška polt«: ta simbol predstavlja nedolžne ljudi
 - »bogati, zmagoviti, zli«: simbol predstavlja bogate in pokvarjene ljudi, hkrati pa tudi izraža družbena nasprotja

Dodatek: obravnavana lirika

Charles Baudelaire: Sorodnosti

V narave templju kdaj živi stebri
spregovore besede polzasterte,
skozi gozd simbolov človek gre vse dni in
znane njih oči so vanj uprte.

In kot odmeve združijo bregovi
v en glas, globok, skrivnosten in teman,
kakor svetloba in kot noč prostran, se
druži barva z vonji in glasovi.

So vonji kot otroška polt pomladi,
blagi kot lipa, kakor vrt zeleni,
drugi bogatim zmagoviti, zli,

s stvari neskončnim dimom prepojeni,
ki v ambri in muškatu trepetajo,
pojoč o žaru čutov in duha.

Charles Baudelaire: Tujec

»Povej, skrivnostnež, koga najbolj ljubiš? Očeta, mater, sestro ali brata?«

»Nimam ne očeta ne matere, ne sestre ne brata.«

»Prijatelje?«

»Govorite o nečem, za kar do tega dne še nisem ugotovil, kaj pomeni.«

»Domovino?«

»Nič vem, na katerem koncu leži.«

»Lepoto?«

»Ljubil bi jo, če bi bila božanska in nesmrtna.«

»Zlato?«

»Tako ga sovražim, kot vi sovražite Boga.«

»Oh, kaj pa potem ljubiš, čudni tujec?«

»Ljubim oblake ... oblake, ki plavajo ... tja daleč... tja daleč... tiste čudežne oblake...«